

Végérvényesen kiderült: a Kúria-bírók szakmailag alkalmatlanok adóügyek elbírálására. Be kellene engedni végre a szakértelmet a tárgyalóterembe. (2014.07.07)

A bírók évek óta saját tudatlanságuk foglyai azzal, hogy az okleveles adószakértők speciális adózási szakértelmét kizárják a tárgyalóteremből. Az eddigi alkalmatlansági bizonyítványok:

- Áfa ügyekben az Európai Unió Bíróságának kellett kimondania, hogy az adóhatóság és a bíróságok az áfa levonás jogsértő korlátozásával téves nemzeti gyakorlatot folytatnak.
- Az aukciós portálokon folytatott internetes kereskedelem körében a Kúria jogegységi döntésében az általános jogelvekből azt vezette le, hogy három feltétel együttesen akkor is teljesül, ha ebből kettő nem teljesül.
- Elengedett követelés (tagi hitel) esetében – ami a Számviteli törvény szerint rendkívüli bevétel - tévesen vagyonszerzésiilletéket állapítanak meg.
- A vagyonosodási vizsgálatokban a Kúria korábban helytállónak minősítette a jogszabályi alapok nélküli készpénz-egyenleg módszert.

Nemrég tette közzé összefoglaló jelentését a vagyonosodási vizsgálatokra Dr. Lomnici Zoltán vezetésével alakult jogelemző csoport. A jogelemző csoportban olyan bírók vettek részt, akik többségükben saját munkájukat bírálták el és megállapították, hogy remekül dolgoztak. A szakmai ellenvetések alapján még saját munkájuk elbírálásába is belezavarodtak. A javasolt törvénymódosítások a teljes hozzá nem értésről, a jogszabályismeret hiányosságairól tanúskodnak. Az alábbiakban az összegző vélemény legnagyobb baklövéséit tárom fel, melyből kiderül, hogy az adóügyekben ítélező bíróknak halvány fogalma sincs a jogszabályi háttérről. A NAV gyakorlatát tekintik iránymutatónak. Még csak gondolkodni sem akarnak.

Létezik-e egyáltalán „becslési eljárás” ellenőrzési forma?

Ilyen ellenőrzés nincs. Ami van: személyi jövedelemadó bevallás utólagos ellenőrzése. Ez alakulhat át személyi jövedelemadó ellenőrzésen belül becslési eljárássá. Míg az Szja ellenőrzés egy jövedelem ellenőrzés, addig a becslési eljárás „Bevétel-Kiadás” vizsgálat. Tehát nem a becslési eljárásról kell tájékoztatni a magánszemélyt, hanem arról, hogy az adóhatóság nem a jövedelmeit vizsgálja, hanem a vagyongyarapodását (bevételeit és a kiadásait). Példa: ha valaki vásárolt egy gépkocsit a vizsgált időszak előtt 5 millió forintért és azt a vizsgált időszakon belül eladta 4 millió forintért, akkor ezen ügyletből jövedelme nem keletkezett, bevallani sem kellett, tehát nem tárgya a személyi jövedelemadó ellenőrzésnek. Ám ha az adóhatóság a magánszemély vagyongyarapodását is vizsgálni kívánja, akkor elengedhetetlen a bevétel-kiadásokról való „vagyon-nyilatkozat” tételre felhívás. Az úgynevezett „vagyonosodási vizsgálatról” a vagyon-nyilatkozatból szerez tudomást a magánszemély. Ezt tévesen

nevezi teljességi nyilatkozatnak a jogelemző-csoport. A teljességi nyilatkozat egy olyan nyilatkozat, amelyben az ügyfél arról nyilatkozik, hogy valamennyi rendelkezésére álló iratot átadta az adóhatóságnak. A vagyon-nyilatkozáti kérdőív szükségessége az Art 109. § (1) bekezdésből következik. Tévesen és jogszabály ellenesen szerepel több Kúria ítéletben, hogy „önmagában az adóhatóság rendelkezésére álló adatok megalapozzák a becslés jogalapját”. Miután a becslés jogalapjának fennállásához a nem adóköteles bevételeket is figyelembe kell venni (lásd olcsóbban eladott gépkocsi bevétele, kapott kölcsön), ezért az adóhatóság a magánszemély nyilatkoztatása nélkül nem kezdhet bele a becslés jogalapjának vizsgálatába.

Szakmai sületlenségeket tartalmaz az „Összegző vélemény”

Az összegző véleménybe bekerült egy olyan szövegrész, amiből a hozzáértő egyértelműen megállapíthatja, hogy a Kúria-bírók adószakmailag képzetlenek. Ezzel a vélemény résszel támasztja alá a jogelemző csoport, hogy a Kúria-bírók az alapvető jogszabályi környezettel sincsenek tisztában. Arra lusták, hogy egyáltalán elolvassák a hatályban lévő jogszabályokat. Ezért született meg az alábbi sületlenségek tömkelegét tartalmazó vélemény:

*„A vizsgálatot végző Joggyakorlat-elemző Csoport álláspontja szerint törvényben kellene rögzíteni, hogy az ún. **teljességi nyilatkozat alkalmazására az ellenőrzés mely szakaszában kerülhet sor, teljesítése kötelező-e vagy sem, ha igen milyen határidő alatt, az beszámít-e vagy sem az ellenőrzés határidejébe, és azt is, hogy elmulasztása jár-e, ha igen akkor milyen jogkövetkezéssel. Ilyen tartalmú rendelkezések megalkotását indokolná az is, hogy a hatályos jogszabályok értelmében az adózótól csak hitelt érdemlő adatok fogadhatók el a becsléssel megállapított adóalaptól való eltérés igazolására (...) Célszerű egy olyan szabály megalkotása lenne, amely kizárná az ún. teljességi nyilatkozat tételét az ellenőrzési eljárás megkezdésekor. Az írásbeli nyilatkozat megtételére – az ellenőrzés időtartamába nem számító – legalább 30 napos határidőt lenne szükséges biztosítani.”***

A Kúria-bíróknak halvány fogalmuk sincs a vagyonosodási vizsgálatok eljárási szakaszairól. Négy eljárási szakaszra bomlik ugyanis a vagyonosodási vizsgálat.

- I. Tényállás tisztázás
- II. Becslés feltételeinek vizsgálata
- III. Becslési módszer kiválasztása, becslés
- IV. Becsült adóalaptól való eltérés kimentő bizonyítása.

Nem kell törvénybe rögzíteni, hogy a vagyon-nyilatkozatra melyik eljárási szakaszban kerülhet sor. Az Art 109.§ (1) bekezdése alapján az I. eljárási szakaszban, a tényállás tisztázás keretében kell alkalmazni. A „Bevétel-Kiadás” vagyon-nyilatkozat hiányában az adóhatóság nem tudja vizsgálni a becslés jogalapját.

A Kúria-bírók mintha nem ismernék a Ket 51.§ (1) bekezdésben foglaltakat: a magánszemélynek saját ügyében nyilatkozattételi joga és nem kötelezettsége van! A nyilatkozat magánszemély általi elmulasztásának jogkövetkezménye is egyértelmű: az adóhatóság a rendelkezésére álló adatok alapján dönti el, hogy fennáll-e a becslés jogalapja. Tehát a magánszemélynek elemi érdeke, hogy a tényállás tisztázási szakaszban nyilatkozzon a nem adóköteles bevételeiről, például kapott kölcsön. Ennek következtében elképesztő sületlenség a jogelemző csoport véleménye:

„Célszerű egy olyan szabály megalkotása lenne, amely kizárná az ún. teljességi nyilatkozat tételét az ellenőrzési eljárás megkezdésekor.”

Ezzel a Kúria-bírók megvonják a magánszemély jogát attól, hogy nem adóköteles bevételeiről a becslés feltételeinek vizsgálata előtt nyilatkozhatson, amikor még nincs fordított bizonyítási teher. Valójában az eddigi – e körben helyes – NAV gyakorlattal szemben jogsértésre buzdítják a Kúria-bírók az adóhatóságot. A nyilatkozattételre felhívás ugyanis az Art. 109.§ (1) bekezdésből következő törvényi kötelezettsége a NAV-nak. Ha törvénymódosításban gondolkodunk, akkor azt kellene törvénybe iktatni, hogy a vagyonnyilatkozat szóban nem kérhető, csak írásban. A teljességi nyilatkozat kifejezés azért is téves, mert a magánszemély nem köteles valamennyi NAV által feltett kérdésre válaszolni. Nyugodtan „szemezgethet” a kérdések közül. A magánszemély érdeke minél több bevételről nyilatkozzon, míg az adóhatóság érdeke a minél több kiadás feltárása.

A tényállás tisztázási szakaszban az adózó kérheti az ellenőrzési cselekmények 60 napig történő szünetelését. Ennek indoka, hogy *„az adózótól csak hitelt érdemlő adatok fogadhatók el”* (okirati alátámasztás). Ennek következtében a jogelemző csoport nyílt kapukat dönget. Nem kell 30 napos határidőt törvénybe iktatni, ha már van 60 napos határidő. Inkább arra a jogsértő adóhatósági gyakorlatra kellett volna reagálni a Kúriának, hogy a NAV a vagyon-nyilatkozatot nem a **„bevallás ellenőrzése”** keretében kéri, hanem egy ezt megelőző eljárásban, az **„egyes adókötelezettségek ellenőrzése”** eljárásban: ebben valóban nem illeti meg a magánszemélyt a 60 napos halasztás. A vagyonnyilatkozat az „Egyes adókötelezettség ellenőrzése” eljárásban valójában kakukktojás, mert ebben az eljárásban jövedelem ellenőrzés történik, míg a vagyonosodási vizsgálat keretében bevétel-kiadás ellenőrzés. Valójában ezzel a megoldással a NAV jogsértő módon korlátozza a magánszemély 60 napos nyilatkozattételi jogát. Nem jogszabályváltozásra lenne szükség, hanem arra, hogy a **Kúria-bírók tiszteletben tartsák a hatályos jogszabályokat és ne sértsék meg folyamatosan Magyarország Alaptörvényét azzal, hogy jogszabállyal ellentétes kötelező magatartási szabályt alkotnak.**

„Az idősoros pénzforgalmi kimutatás mellett a valószínűsített adóalap megállapítására alkalmas más módszerek is létezhetnek, azonban ilyen kidolgozott módszer alkalmazása a vizsgált gyakorlatban nem merült fel.”

Tehát a jogelemző csoport szerint **fel sem merült a törvényi módszer** (Szia. tv. 5. számú melléklet, Pénztárkönyv-modell) **alkalmazása** (?!). Több ügyemben is okleveles adószakértő véleményben részletesen felvázoltan az idősoros pénzforgalmi mérleg lehetséges egzakt modelljeit és a vagyonosodási vizsgálat négy eljárási szakaszát. Valószínűleg azért nem találkoztak ezzel a Kúria-bírók, mert az okleveles adószakértő által készített szakvéleményt el sem merik olvasni. Rögtön kiderülne szakmai alulképzettségük, téves ítélkezési gyakorlatuk. Fejüket homokba dugják, és azzal védekeznek, hogy az adójogszabályok értelmezése jogkérdés. Ez nem így van. Egy jogásznak 3 évet kellene tanulnia ahhoz, hogy okleveles adószakértő képzettséget szerezzen. Én nem azt kérem, hogy tanuljanak a bírók, képezzék magukat, hanem pusztán annyit, hogy ne zárják ki a szakértelmet a tárgyaló teremből. Akkor nem került volna bele az összefoglaló anyagba ilyen mondat:

„Egy ténylegesen felmerült kiadás fedezeteként csak a ténylegesen rendelkezésre álló és erre fordított pénzösszeg vehető számba, a bankszámlán lévő összeg csak akkor szolgálhat fedezetként, ha azt az adózó felvette és az adott kiadásra forrásként ténylegesen felhasználta. Ha a kiadások készpénzalapúak voltak, akkor a bankszámlán lévő összeg figyelembe vételére nincsen lehetőség. A bankszámlára eszközölt befizetések az adózó kiadásának minősülnek, a bankszámláról történő felvételek pedig bevételnek tekintendők”.

Szó sem esik a jogszabályi háttérről. Nem véletlenül, mert a készpénz-egyenleg módszernek nincsenek jogszabályi alapjai. A készpénz-egyenleg módszer fiktív forráshiány megállapításra alkalmas. Nézzünk erre egy példát:

A házaspárnak közös bankszámlája van. A férj bankszámlájára érkezik az adózott fizetése. Ezt a feleség veszi fel a közös bankszámláról, majd – annak elköltése nélkül – a férj fizeti vissza a közös bankszámlára. A Kúria által jóváhagyott törvénytelen módszer alapján a férj személyi jövedelemadó törvény szerinti jövedelme a feleség bevétele és a férj kiadása.

Talán mégsem az elmúlt évek téves, jogszabályellenes bírsági gyakorlatát kellene elemezni, hanem a hatályos jogszabályokat. Adott a megoldás arra, hogy a bírók beengedjék a szakértelmet a tárgyaló terembe: az igazságügyi adó- és járulékszakértők közül törölni kellene a csak adószakértő igazolvánnyal rendelkezőket. Ettől kezdve szakkérdéssé válhatna az adójogszabályok értelmezése. Persze ekkor a Kúria-bírók már nem saját ítéleteikben gyönyörködnének, hanem az adószakmai vélemények és a jogszabályok is teret kapnának.

Angyal József okleveles adószakértő , www.angyalado.hu